

Bojovali, abychom žili. Výstava před libereckou knihovnou představí odbojáře

05. 05. 2021 09:50

Bojovali, abychom žili. Tak se jmenuje výstava, kterou uchystala Krajská vědecká knihovna v Liberci. Expozice na panelech před hlavní budovou knihovny prezentuje devět příběhů Liberečanů, kteří v průběhu druhé světové války dobrovolně vstoupili do československé zahraniční armády, aby bojovali za osvobození své vlasti. Slavnostní zahájení se uskuteční v pátek 7. května v 15 hodin, výstava potrvá do 4. června.

„Hrdinské činy bojovníků proti nacistickému bezpráví si zaslouží naši úctu a na příslušníky odboje, kteří mnohdy položili své životy za svobodu projevu, demokracii a sebeurčení, bychom neměli nikdy zapomínat. Nebýt jich, nikdy bychom nedostali šanci o dějinách přemýšlet. Veliké poděkování patří Janu Hněličkovi, autorovi projektu databáze regionálních osobností a tvůrci této výstavy, která hrdiny odboje připomíná. On sám je vnukem zasloužilého válečného veterána, plukovníka Stanislava Hněličky,“ zdůraznil hejtman Martin Půta.

Prezentováni jsou jak zástupci východní části odboje, tak západní, včetně těch, kteří v letech 1940–1943 bojovali na Středním východě. Veškeré biografické záznamy byly zpracovány v rámci nové online databáze Regionálních osobností Libereckého kraje, kterou vytvářejí pracovníci Krajské vědecké knihovny v Liberci a která je dostupná na webu www.osobnostilibereckehokraje.cz.

„Seznámit se s příběhy odvážných lidí, kteří možná žili v našem sousedství, to má úplně jiný rozměr, než když se jedná o někoho třeba z druhého konce republiky. Člověk si najednou uvědomí, že chodili po stejných ulicích, měli ve městě třeba rádi stejná místa. Byli to často obyčejní a tehdy velmi mladí lidé. Milovali svou zemi a byli ochotni za ní nasadit svůj život. Člověka nutně musí napadnout, zda by sám v takové situaci obstál. Jsem velmi ráda, že naše knihovna na mapování osudů těchto známých a často i neznámých lidí systematicky pracuje“, říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

K těmto příběhům budou v následujícím období přibývat další záznamy jejich libereckých

spolubojovníků – účastníků domácího i zahraničního odboje. V roce 1947 jich v samotném Liberci žilo přes dva tisíce, přičemž obdobné množství odbojářů na sever Čech přibýlo teprve v letech následujících.

„*Databáze Regionální osobnosti Libereckého kraje i výstava samotná je výsledkem dlouhodobého a systematického úsilí pracovníků liberecké knihovny. Naším cílem je v těchto aktivitách pokračovat a přispět tak k odhalování regionální historie a budování regionální identity,*“ vysvětluje PhDr. Dana Petrádová, ředitelka knihovny.

Výstavu připravila Krajská vědecká knihovna v Liberci ve spolupráci s Československou obcí legionářskou Jednotou Liberec u příležitosti oslav osvobození Československé republiky a konce druhé světové války v Evropě. Rádi bychom, aby se představování dosud neznámých příběhů libereckých odbojářů stalo tradicí a trvalou součástí každoročních oslav Dne vítězství. Konání výstavy bylo finančně podpořeno Libereckým krajem a statutárním městem Liberec.

U příležitosti zahájení výstavy „Bojovali, abychom žili“ se uskuteční 7. května 2021 od 17.00 online přednáška autora výstavy, kterou bude možné sledovat prostřednictvím knihovního YouTube kanálu či facebookových stránek KVCLI. Přednáška se zaměří na bližší seznámení se s příběhy níže uvedených odbojářů a současně představí možnosti dalšího bádání po osudech našich hrdinů v Liberci i Libereckém kraji.

Liberečtí příslušníci II. čs. zahraničního odboje prezentovaní na venkovní panelové výstavě 2021:

npor. Bedřich Procházka (1914, Horní Růžodol, Liberec – 1965, Praha)

prvorepublikový letec – radiotelegrafista, příslušník Letecké skupiny ve Francii 1939–1940, **příslušník 311. čs. bombardovací peruti, účastník leteckých bojů nad Berlínem, Hamburkem, Kolínem nad Rýnem a dalšími německými městy**, instruktor výcvikových posádek, radiotelegrafista letounu Vickers Wellington při **Bitvě o Atlantik**, po roce 1948 perzekvován

ppor. Václav Kořínek (1913, Horní Růžodol, Liberec – 1978, Kardašova Řečice)

prvorepublikový poddůstojník z povolání, **jeden z prvních Čechoslováků, který zasáhl do bojů 2. světové války (protiletecká obrana Tarnopolu 1939)**, příslušník Čs. pěšího praporu 11 – Východního, účastník bojů v Západní poušti, Sýrii a Tobruku, **za své hrdinství a statečnost při obraně Tobruku jako jediný Čechoslovák vyznamenaný Military Medal a Pochvalou anglického krále Jiřího VI.**, osvoboditel francouzského přístavu Dunkerque, poválečný lesník a dělník, sledován Státní bezpečností

plk. Otto Hruban (1915, Bruck an der Mur – 1987, Jablonec nad Nisou)

příslušník Polského legionu, protiletadlový dělostřelec u Tobruku, **náčelník štábu Dělostřeleckého pluku 3 při Karpatsko-dukelské operaci, velitel oddílu těžkých děl při osvobozování Slovenska a Moravy, účastník Jaselské operace**, dlouholetý funkcionář Svazu protifašistických bojovníků

prap. Jiřina Hrubanová (1923, Záhorská Ves – 1992, Jablonec nad Nisou)

ilegální pracovnice domácího odboje na Slovensku (podílení se na organizaci tzv. Balkánské

útěkové trasy, **převáděla mimo jiné budoucího velitele bojových jednotek na Středním východě a později velitele 1. čs. armádního sboru v SSSR Karla Klapálka**), příslušnice britských ženských pomocných sborů na Středním východě **ATS – řidička a automechanička v Egyptě a Palestině**

čet. Adolf Scheffel (1913, Vratislavice nad Nisou – 1944, Dunkerque)

německý antifašista, příslušník 1. čs. divize ve Francii 1939–1940, vojín čs. zahraniční armády ve Velké Británii, **tankista u francouzského přístavu Dunkerque**, padl při útoku na německé pozice 5. listopadu 1944

npor. Jiří Vorobčuk (1913, Jasiňa – 1997, Stráž nad Nisou)

Podkarpatský Rusínek, ilegální přechod hranic do SSSR, **vězněn v severouralském gulagu Pečorlag**, příslušník 1. čs. armádního sboru v SSSR, **účastník bojů o Kyjev, Bílou Cerkev, Duklu, Slovensko i Moravu, během bojů 5x raněn** – válečný invalida, do roku 1948 zemědělec

voj. Vasilina Vorobčuková (1922, Jasiňa – 2019, Liberec)

Podkarpatská Rusínka, ilegální přechod hranic do SSSR, **vězněna v gulazích v kazašských stepích, příslušnice 1. čs. armádního sboru v SSSR, spojačka – radiotelegrafistka**, účastnice Karpatsko-dukelské operace, osvobození Slovenska a jižní Moravy, držitelka Záslužné medaile Integrovaného záchranného systému LK I. třídy

pplk. Jaroslav Kalfiřt (1909, Liberec – 1988, Liberec)

příslušník 1. čs. divize ve Francii 1939–1940, **jediný liberecký rodák, který ve Velké Británii absolvoval parašutistický výcvik**, poddůstojník u Oddílu kanónů proti útočné vozbě, **účastník bojů o Dunkerque 1944–1945**, příslušník čs. vojenské mise v Bad Salzfluenu 1947–1948, v roce 1957 propuštěn z armády, československý filatelista

rot. Jiří Kalík (1909, Mirohošť – 1968, Liberec)

volyňský Čech, předválečný cukrář v Dubně, v roce 1944 odvečen do německého pracovního tábora, po útěku vstoupil do 1. čs. armádního sboru v SSSR, příslušník 3. praporu 1. čs. samostatné brigády, **účastník bojů o Duklu, Liptovský Mikuláš, Malou i Velkou Fatru a jižní Moravu, poválečný cukrář v Liberci**, v roce 1952 podnik znárodněn